

Motion till riksdagen 2009/10:Ju11

av **Mehmet Kaplan m.fl. (mp)**
med anledning av prop. 2009/10:147

Skärpta straff för allvarliga våldsbrott m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2009/10:147 Skärpta straff för allvarliga våldsbrott m.m.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av satsningar på brottsförebyggande verksamhet samt ersättningar till brottsoffer.

Inledning

Miljöpartiet är starkt kritiskt till regeringens politiskt motiverade lagförslag som saknar ett empiriskt bevisat behov av höjda straffnivåer för våldsbrott. Regeringen föreslår att man ska utöka den utdömda fängelse tiden med 620 år och spendera en halv miljard av rättsväsendets medel på en straffhöjning som knappt har någon bevisad preventiv effekt på brottslighet. Regeringens oseriösa lek med straffskalor i denna proposition är allvarlig för rättstryggheten och rättssäkerheten i vårt land. En av vår demokratis grundvalar är medborgarnas förtroende för rättsväsendet. Det är ologiskt att spendera en halv miljard på åtgärder som är verkningslösa mot brottsligheten i stället för effektiva rättsmedel där brottsoffer får rättslig upprättelse. Men Miljöpartiet ser regeringens populistiska vilja att slå mynt av en rädsla som sprids genom nyhetsrapporteringar om ökat våld i vårt samhälle. I det följande beskrivs Miljöpartiets bevekelsegrunder i frågan.

Fel! Okänt namn på

Avsaknad av behov av höjning av straffnivå

Regeringen anför med anledning av sitt förslag att höja straffvärdet för vissa våldsbrott att synen på dessa har förändrats med samhällsutvecklingen. Regeringen menar att samhällsutvecklingen påkallat stärkta rättigheter för individen, stärkt välfärd, medvetenhet om brottsoffers psykiska lidande, att samhällshotande brott ökat, vilket sammantaget motiverar höjda straffvärden på vissa våldsbrott.

Miljöpartiet delar flera av remissinstansernas kritik mot förslaget eftersom motverkande av allvarliga våldsbrott främst sker genom förebyggande verksamhet genom en stark välfärd samt väl och effektivt fungerande brottsbekämpande myndigheter. Dessutom är arbetet mot återfall i brottslighet en viktig del av arbetet.

Det stämmer inte heller, såsom regeringen påstår, att samhällsutvecklingen lett till att våld betraktas som mer förkastligt nu än tidigare, inte heller att brottsoffer för våld skulle uppleva detta som ett allvarigare övergrepp än var fallet tidigare. Samhällsutvecklingen där lagarnas utveckling följer automatiskt i en demokrati, visar inte att t.ex. våldtäkter skulle ha varit mindre kännbara för våldtäktsoffer innan de olika sexualbrottsreformerna, snarare är det lagarna som kommer i kapp människors rättighetsutveckling i levande och framåtskridande demokratier.

Regeringen vill motverka samhällshotande brottslighet och individens rädsla genom högre straff. Miljöpartiet delar inte uppfattningen att allvarlig brottslighet försvinner med högre straff. Vi menar att allvarlig brottslighet kan stävjas och trygga medborgare skapas genom konkreta åtgärder mot brottsoffrets rädsla och upplevelse av kränkning, och detta görs genom effektivt och rättssäkert arbete hos sociala myndigheter, polis, åklagare och domstol. Medborgarnas förtroende för brottsbekämpande myndigheter är grunden för rättsväsendet och lagarnas implementering. Medborgare som har förtroende för rättsväsendet, är också trygga medborgare. Därför blir regeringens förslag ett försök att slå an en ton hos medborgarnas rädsla för att vinna politiska poäng, i stället för att på riktigt åtgärda problemen med allvarlig våldsbrottslighet och brottsoffers utsatthet.

Det stämmer som regeringen har angivit att genomsnittsvärdet för utdömda fängelsestider i allmänhet minskat något (enligt Åklagarmyndighetens kartläggning av domstolspraxis). Men det som inte tas i beräkning är hur det samlade straffvärdet mätt som summa fängelseår för våldsbrott, har utvecklats. I remissvaret från kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet klargörs på ett pedagogiskt sätt hur straffvärdets utveckling tydligt har ökat vad gäller allvarliga våldsbrott i Sverige. De brott som däremot markant har minskat i straffvolym är förmögenhetsbrotten, som mer än halverats. Miljöpartiet delar kriminologiska institutionen vid Stockholms universitetens bedömning att det finns stark empiri som visar att dagens straffpraxis redan har åstadkommit den skärpta syn på våldsbrottsligheten som regeringen efterlyser. Det saknas alltså empiriskt stöd för att ytterligare skärpa straffen.

Kostnaden för de utökade fängelsevistelserna som regeringen efterlyser bedömer utredningen (Straff i proportion till brottets allvar, SOU 2008:85)

Fel! Okänt namn på

kommer att kosta närmare en halv miljard kronor och innebära en ökning av utdömda fängelseår med 620 år. Miljöpartiet delar Advokatsamfundets och kriminologiska institutionens starka kritik mot att spendera en halv miljard av rättsväsendets medel på höjda straff som antingen har liten eller ingen empiriskt visad preventiv effekt. Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet anför att det är väsentligare att staten satsar på att anmälda brott omedelbart utreds, åtal väcks och att fällande domar alltid är förenade med en kännbar sanktion.

Miljöpartiet delar remissinstansernas kritik och menar att snarare borde medel prioriteras till effektiva rättsmedel i rättskedjan, dvs. att polisanmälningar utreds snabbt, effektivt och med hög kvalitet för att brottsoffer i hög grad ska få rättslig upprättelse.

Stockholm den 31 mars 2010

Mehmet Kaplan (mp)

Mikael Johansson (mp)

Ulf Holm (mp)

Jan Lindholm (mp)

Lage Rahm (mp)